

Valsts akciju sabiedrība
„Latvijas dzelzceļš”

neauditēts
2020. gada pārskats

SATURS

VADĪBAS ZIŅOJUMS.....	3
FINANŠU PĀRSKATS.....	9
APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS PAR 2020.GADU	9
PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI	10
PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS	12
NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS	13
FINANŠU PĀRSKATA PIELIKUMS	15

VADĪBAS ZIŅOJUMS

PAR VALSTS AKCIJU SABIEDRĪBAS "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" SAIMNIECISKO DARBĪBU 2020.GADĀ

1. VALSTS AKCIJU SABIEDRĪBAS "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" RAKSTUROJUMS

Valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk tekstā – *Latvijas dzelzceļš* vai *Sabiedrība*) ir viens no lielākajiem uzņēmumiem Latvijā, kas ar savu saimniecisko darbību dod nozīmīgu ieguldījumu valsts tautsaimniecībā, nodrošinot dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pasažieru un kravu pārvadājumiem.

Sabiedrības galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. *Latvijas dzelzceļa* kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja īpašumā pašlaik ir sliežu ceļu tīkls ar izvērsto garumu 3 161,16 km, ieskaitot ar tiem tehnoloģiski saistītos staciju ceļus un pievedceļus, kā arī citi infrastruktūras objekti.

Sabiedrība ir "Latvijas dzelzceļš" koncerna (turpmāk tekstā – *Koncerns*) valdošais uzņēmums. *Koncerns* sastāv no valdošā uzņēmuma un septiņām atkarīgajām sabiedrībām (sešās sabiedrībās valdošajam uzņēmumam ir tieša izšķiroša ietekme, bet vienā – netieša izšķiroša ietekme), kas visas kopā nodrošina klientus ar daudzpusīgiem dzelzceļa nozares pakalpojumiem.

Latvijas dzelzceļš sniedz Dzelzceļa likuma 12.1.panta pirmajā daļā minēto publiskās lietošanas dzelzceļa minimālo piekļuves pakalpojumu kompleksu un piekļuvi publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalpes vietām, kravas vagonu apstrādes, vagonu tehniskās apkopes un apskates pakalpojumus, elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumus, nomas pakalpojumus, informācijas tehnoloģiju pakalpojumus, elektronisko sakaru pakalpojumus, kā arī principāla pakalpojumus.

SIA "LDZ CARGO" nodarbojas ar vietējiem un starptautiskajiem dzelzceļa kravu pārvadājumiem, nodrošina vilces pakalpojumus, sniedz kravas vagonu izmantošanas pakalpojumus, kā arī organizē starptautiskos pasažieru pārvadājumus. SIA "LDZ infrastruktūra" sniedz sliežu ceļu tehnikas remonta un nomas pakalpojumus, kā arī sliežu metināšanas pakalpojumus. SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" veic lokomotīvu un vagonu remontu, lokomotīvu ekipēšanu un modernizāciju, lokomotīvu nomu. SIA "LDZ apsardze" sniedz fiziskās un tehniskās apsardzes pakalpojumus *Koncerna* sabiedrībām, citiem uzņēmumiem un privātpersonām, kā arī apsargā kravas ceļā. SIA "LDZ Loģistika" sniedz kravu ekspedīcijas un loģistikas pakalpojumus, kā arī nodarbojas ar jaunu kravas plūsmu piesaisti un organizē dzelzceļa kravu pārvadājumus starp Eiropas un Āzijas valstīm. AS "LatRailNet" ir dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja. Šī sabiedrība apstiprina maksu Minimālam piekļuves pakalpojumu kompleksam, kā arī infrastruktūrai, kas savieno infrastruktūru ar apkalpes vietām, sadala dzelzceļa infrastruktūras jaudu, kā arī pieņem lēmumus par konkrēta pārvadātāja vilcienu norīkošanu. SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" meitas sabiedrība SIA "Rīgas Vagonbūves uzņēmums "Baltija"" dibināta ar mērķi attīstīt vagonbūvi Latvijā.

Latvijas dzelzceļa galvenais uzdevums *Koncerna* pārvaldības jomā ir nodrošināt *Koncerna* biznesa virzienu attīstību un konkurētspēju, sasniedzot labākus rezultātus, nekā tas būtu iespējams, katram biznesa virzienam darbojoties atsevišķi, kā arī nodrošināt labas pārvaldības prakses ievērošanu visā *Koncernā*.

Novērtējot *Koncerna* sabiedrību sniegumu ilgtspējīgas attīstības un labas pārvaldības jomā, 2020.gada jūnijā Ilgtspējas indeksa eksperti atkārtoti piešķir *Latvijas dzelzceļam* Platīna kategorijas vērtējumu. Arī SIA "LDZ CARGO" tika piešķirta Platīna kategorija, savukārt pārējām atkarīgajām sabiedrībām piešķirti šādi vērtējumi: SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" – Zelta kategorija, SIA "LDZ apsardze" – Sudraba kategorija un SIA "LDZ Loģistika" – Bronzas kategorija.

Kopš 2012.gada *Sabiedrība* ir iekļauta Finanšu ministrijas Padziļinātās sadarbības programmā, kuras mērķis ir veicināt nodokļu maksātāju un nodokļu administrācijas ciešāku un efektīvāku sadarbību un mazināt administratīvo slogu. *Latvijas dzelzceļš* kā Padziļinātās sadarbības programmas zelta līmeņa dalībnieks saņem tiesību aktos noteiktos atvieglojumus un priekšrocības.

2020.gadā vidējais darbinieku skaits ir 5 322 darbinieki, salīdzinājumā ar 2019.gadu tas ir samazinājies par 1 023 darbiniekiem. Tas saistīts ar valdes 09.01.2020. lēmuma Nr. VL-2/2 "Par

rīcību, lai nodrošinātu uzņēmuma nepārtrauktu komercdarbību, finanšu līdzsvaru un par darbinieku kolektīvo atlaišanu” izpildi, *Koncerna* krīzes rīcības plāna 2020.gadam (apstiprināts 05.03.2020. ar VAS “Latvijas dzelzceļš” valdes lēmumu Nr.13/103) izpildi, kā arī plānoto izmaksu samazinājumu atbilstoši 2020.gada budžeta grozījumu sagatavošanas vadlīniju prasībām.

2020.gadā *Koncerna* vidējais darbinieku skaits ir 8 539 darbinieki, salīdzinājumā ar 2019.gadu tas ir samazinājies par 1 616 darbiniekiem.

2. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTI

Svarīgākais *Latvijas dzelzceļa* darbības rādītājs ir vilcienu nobraukto km skaits, kas ir pamatā infrastruktūras lietošanas maksas aprēķinam un nosaka infrastruktūras nolietojumu. 2020.gadā vilcienu-km skaits salīdzinājumā ar 2019.gadu ir samazinājies par 25,5%, t.sk. kravu pārvadājumos par 41,7%, pasažieru pārvadājumos - par 2,7%.

2020.gadā *Latvijas dzelzceļa* publiskās lietošanas infrastruktūra ir izmantota, lai pārvadātu 24 113 tūkst. tonnu kravas, veicot 4 994 tūkst. vilcienu-km, un 12 862 tūkst. pasažieru, veicot 5 969 tūkst. vilcienu-km (t.sk. SIA “Gulbenes-Alūksnes bānītis” – 48,5 tūkst. vilcienu-km, UAB “LTG Link” (līdz 20.07.2020. LG Keleiviams UAB) – 3,3 tūkst. vilcienu-km).

2020.gadā *Latvijas dzelzceļš* turpināja darbu pie 2019. gada pēdējā ceturksnī izvirzītajām prioritātēm – darbības efektivitātes veicināšanas, pārskatot biznesa, organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus, lai palielinātu *Koncerna* saimnieciskās darbības efektivitāti un samazinātu izmaksas, kā arī *Koncerna* konkurētspējīgas un ilgtspējīgas darbības nākotnē nodrošināšanas.

Sabiedrībā 2020.gadā ir veikta iekšējo procesu pārskatīšana, tehnoloģisko procesu maiņa ar mērķi panākt izmaksu samazināšanu un efektivitātes paaugstināšanu, kā arī *Sabiedrība* nodrošina Satiksmes ministrijas 05.10.2020. noteikumu Nr.01-02/16 “Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara īstenošanas uzraudzības kārtība” izpildi.

Dažādu ekonomisku, ģeopolitisku procesu rezultātā 2020. gadā turpinājās jau 2019. gadā sākušās kravu pārvadājumu samazināšanās tendences, turklāt kravu pārvadājumu apjoma samazināšanos negatīvi ietekmēja arī koronavīrusa Covid-19 pandēmijas radītā situācija un tā ierobežošanai noteikto normatīvo prasību izpilde.

Kravu pārvadājumu apjoms 2020.gadā ir 24 113 tūkst. tonnas, kas ir par 17 377 tūkst. tonnām jeb 41,9% mazāks nekā 2019.gadā, kad tika pārvadātas 41 490 tūkst. tonnas.

Lielākais īpatsvars kravu pārvadājumos ir importa pārvadājumiem, kas veido 67,6% no kopējiem pārvadājumiem. To apjoms 2020.gadā ir 16 305 tūkst. tonnu, salīdzinājumā ar pagājušā gada attiecīgo periodu tas ir samazinājies par 50,5%.

Būtiskāko pārvadājumu daļu (gandrīz pusi no visiem pārvadājumiem) veido naftas un naftas produktu pārvadājumi (26,6%) un akmeņogļu pārvadājumi (16,8%). Minerālmēslu pārvadājumu īpatsvars kopējā pārvadājumu apjomā ir 9,5%, koksnes un tās izstrādājumu īpatsvars ir 8,6%, lopbarības pārvadājumu īpatsvars ir 8,5%. Kravu kategorijā “Pārējās kravas” raksturīgākās kravas ir rūdas, kas 2020.gadā pārvadātas 672 tūkst.t, kā arī minerālvielas (2020.gadā pārvadātas 542 tūkst.t, kas ir par 28,1% vairāk nekā pērn).

2020.gadā *Sabiedrības* neto apgrozījums ir 156 536 tūkst. EUR, kas ir par 26 744 tūkst. EUR (14,6%) mazāk kā 2019.gadā.

2020.gada saimnieciskās darbības rezultāts ir 0. *Latvijas dzelzceļš* ir saņēmis 13 011 000 *euro* valsts finansējumu normatīvajos aktos noteiktā valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara nodrošināšanai, kas uz 31.12.2020. ir izlietots pilnā apmērā zaudējumu segšanai. *Latvijas dzelzceļš* ir pieprasījis trūkstošo finanšu līdzsvara nodrošināšanai avansā nesaņemto summu, kas atzīta 2020. gada ieņēmumos, vadoties pēc Starptautisko finanšu pārskatu standartu vadlīnijām. 2019.gadā saimnieciskās darbības rezultātā bija gūta peļņa 32 tūkst. EUR.

Ievērojot Ministru kabineta rīkojuma Nr.588 “*Par indikatīvo dzelzceļa infrastruktūras attīstības plānu 2018.-2022.gadam*” 5.2.2. punktā noteikto, ja infrastruktūras pārvaldītājam veidojas finanšu līdzekļu deficīts, finanšu līdzsvaram jāizmanto peļņa arī no citiem infrastruktūras pārvaldītāja komercdarbības virzieniem.

Lai stabilizētu *Latvijas dzelzceļa* finanšu situāciju, 2020.gada 20.martā atkarīgo sabiedrību dalībnieku sapulcēs tika nolemts no atkarīgo sabiedrību iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas izmaksāt

dividendes, kā rezultātā ir gūti papildu ieņēmumi un uzlabota *Sabiedrības* naudas plūsma 19 180 tūkst. EUR apmērā.

2020.gada 31.decembrī *Sabiedrības* apgrozāmie līdzekļi pārsniedz tās īstermiņa saistības par 11 827 tūkst. EUR. Īstermiņa saistībās ir iekļauti nākamo periodu ieņēmumi 19 341 tūkst. EUR, kas saistīti ar Eiropas Savienības (ES) projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, un pakāpeniski tiek norakstīti ieņēmumos, tāpēc ir zema riska iespēja, ka šo saistību segšanai būs nepieciešami finanšu līdzekļi. Kopējās likviditātes rādītājs ir 1,2, bet īstermiņa saistībās neiekļaujot nākamo periodu ieņēmumus, tas ir 1,6. 2021. gada sākumā nevienam ilgtermiņa aizņēmumam nav bijušas rādītāju neizpildes.

Saistību īpatsvars bilancē (kopējās saistības pret bilances kopsummu), salīdzinot ar 2019.gadu, ir samazinājies: koeficients uz 31.12.2020. ir 0,58 (iepriekš – 0,62). Saistību apjoma vērtēšanā galvenais kritērijs ir finansiālā riska līmenis. Risku ietekmē aktīvu finansēšanas avoti un veidi: pieaugot aizņemtā kapitāla īpatsvaram bilances pasīvā, pieaug finanšu riska līmenis. Kreditoru saistībās ir iekļauti nākamo periodu ieņēmumi, kas saistīti ar ES projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā un avansa maksājumi finanšu līdzsvara nodrošināšanai, izslēdzot nākamo periodu ieņēmumus no kreditoriem, saistību īpatsvars bilancē ir 0,25. Izvērtējot finanšu rādītājus, jāņem vērā, ka no Eiropas Kopienas fondiem un valsts saņemto līdzfinansējumu ES investīciju projektiem norāda bilances pasīvā "Nākamo periodu ieņēmumos" un noraksta atbilstoši izveidoto objektu kārtējā gada nolietojuma norakstījumu summu daļām, kuras attiecas uz saņemto finansiālo atbalstu peļņas vai zaudējumu aprēķinā "Pārējās saimnieciskās darbības ieņēmumos", bet objektu nolietojumu iekļauj "Pārdošanās produkcijas ražošanas izmaksās".

Neskatoties uz kravu pārvadājumu apjomu samazināšanos, *Sabiedrība* turpināja nodrošināt infrastruktūras un pakalpojumu sniegšanas kvalitāti un atbilstošo drošības līmeni, un 2020.gadā kopējais *Latvijas dzelzceļa* kapitālieguldījumu apjoms bija 11 259 tūkst. EUR, t.sk.:

- atjaunošanā ieguldīti 10 521 tūkst. EUR, t.sk.:
 - dzelzceļa infrastruktūras kapitālajā remontā 9 680 tūkst. EUR;
 - esošo IT sistēmu atjaunošanā 185 tūkst. EUR;
 - pārskata periodā iegādātas tehnoloģiskās iekārtas sliežu ceļu remontam un uzturēšanai, kā arī iekārtas turpmākai informācijas sistēmu un sakaru līdzekļu attīstībai un citi nemateriālie aktīvi 656 tūkst. EUR apmērā;
- infrastruktūras attīstībā ieguldīti 738 tūkst. EUR, t.sk.:
 - modernizācijā 313 tūkst. EUR;
 - inovatīvo tehnoloģiju ieviešanā 340 tūkst. EUR;
 - pārējā attīstībā 85 tūkst. EUR.

3. MĒRĶI UN TURPMĀKĀ ATTĪSTĪBA

2020.gadā *Latvijas dzelzceļa* valde un plašāka vadības komanda ir aktīvi strādājusi gan pie esošās finanšu situācijas risināšanas, izmaksu optimizācijas un kopējās uzņēmuma efektivitātes veicināšanas, gan arī īpašu uzmanību pievērša uz VAS "Latvijas dzelzceļš" nākotnes attīstību vērstiem jautājumiem – jauna biznesa modeļa izstrādei un dzelzceļa pasažieru infrastruktūras tālākas attīstības plānošanai.

Saskaņā ar valdes 12.06.2020. lēmumu Nr.VL-38/237 *Sabiedrībā* ir apstiprināti dzelzceļa infrastruktūras, kravu pārvadājumu un ritošā sastāva uzturēšanas un papildpakalpojumu attīstības biznesa nākotnes virzieni, kas tika pieņemti zināšanai ar Padomes 17.06.2020. lēmumu Nr. PA 1.2/16-1.

Latvijas dzelzceļa jaunais biznesa modelis ir balstīts uz *Sabiedrības* rīcībā esošajiem aktīviem – kvalitatīvu infrastruktūru, kompetentu komandu un ilggadēju pieredzi, vienlaikus būtiski paplašinot *Koncerna* jau esošās darbības jomas, attīstot ekspedīcijas darbību, t.sk. jūras ekspedīciju, autotransporta ekspedīciju, noliktavu pakalpojumus, papildus pēcapstrādes pakalpojumu u.c.

Kravu pārvadājumu un loģistikas biznesa virziena nākotnes prioritātes – kravas uz un no Baltkrievijas, Ukrainas, specializētas kravas, cieša sadarbība ar ostu pārvaldēm un ostu termināļiem, vienots loģistikas piedāvājums.

Lai kāpinātu *Sabiedrības* darbības efektivitāti un produktivitāti, arī turpmāk akcents tiks likts uz cilvēkresursu un materiālresursu bāzes pārdomātu izmantošanu, samazinot izmaksas. Līdz ar to arī

turpmāk tiks pārskatīti tehnoloģiskie procesi, veicamās funkcijas, kā arī izvērtētas koncerna pārvaldības iespējas.

Pabeidzot darbu pie *Koncerna* jaunā biznesa modeļa un saskaņā ar Akcionāru 2020.gada 30.aprīļa sapulces protokola lēmumā Nr. A 1.1/2-1 uzdoto, *Latvijas dzelzceļš* ir nodrošinājis *Sabiedrības* vidēja termiņa darbības stratēģijas līdz 2025.gadam izstrādi, par kuru ir saņemti atzinumi no Satiksmes ministrijas un Pārresoru koordinācijas centra. Notiek darbs pie minēto institūciju sniegto ieteikumu iestrādes stratēģijā.

Domājot par *Latvijas dzelzceļa* attīstību un konkurētspēju nākotnē, līdz ar regulārajiem kapitālieguldījumiem infrastruktūras kvalitātes un drošības līmeņa uzturēšanā finansiālo iespēju robežās turpināsies darbs pie uzsāktā Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta "Rīgas dzelzceļa mezgla posma Sarkandaugava – Mangaļi – Ziemeļblāzma modernizācija" īstenošanas, par kura būvniecību 2019.gadā tika noslēgts līgums.

Vienlaicīgi ir notikuši vairāki notikumi, kas saistīti ar jaunu projektu īstenošanu ar Kohēzijas fonda atbalstu.

Ministru kabineta 2020.gada 19.maija sēdē tika izskatīts Informatīvais ziņojums par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansējuma pārdalēm un risinājumiem Covid-19 seku mazināšanai, nolemjot, ka, ņemot vērā pārtrauktos dzelzceļa infrastruktūras projektus, tiks atbalstīts priekšlikums pārdalīt Kohēzijas fonda finansējumu alternatīviem projektiem transporta jomā. Attiecībā uz dzelzceļa nozares projektiem noteikts, ka, virzot izrietošos grozījumus Ministru kabineta noteikumos, Satiksmes ministrijai jārisina jautājums par valsts budžeta līdzfinansējumu 19,3 milj. EUR apmērā (15% no projektu kopējām attiecināmām izmaksām) plānotajiem alternatīvajiem projektiem dzelzceļa nozarē. Notiek darbs pie projektu "Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija vilcienu kustības ātruma paaugstināšanai" un "Nožogojumu un gājēju pāreju ierīkošana dzelzceļa infrastruktūras objektos" dokumentācijas sagatavošanas.

Vienlaicīgi, projektā "Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija" ir izsludināts iepirkums par būvniecību četrās dzelzceļa līnijās: Rīga-Jelgava, Rīga-Tukums II līnijā, Rīga-Krustpils un Zemitāni-Skulte līnijā, kurās kopumā tiks veikta 48 dzelzceļa pasažieru staciju dzelzceļa infrastruktūras modernizācija, t.sk. paaugstināto platformu būvniecība. Izsludinātā iepirkuma piedāvājumi iesniegti 25.11.2020., bez tiesībām atvērt piedāvājumus līdz Iepirkumu uzraudzības biroja lēmuma paziņošanai sakarā ar saņemto iesniegumu par atklāta konkursa "Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija: būvniecība" nolikumu. 2021.gada 5.janvārī atvērti piedāvājumi un tiek izvērtēti pretendenti.

Turpinās darbs arī pie Rīcības plāna trokšņa mazināšanai dzelzceļa līnijām ar satiksmes intensitāti, lielāku par 30 000 vilcieniem gadā, laika periodam no 2019.gada līdz 2023.gadam, īstenošanas, kas izstrādāts atbilstoši likuma "Par piesārņojumu" un Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumu Nr.16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" prasībām.

Lai *Sabiedrība* varētu turpināt saimniecisko darbību:

- Ministru kabinets ar 2020.gada 15.jūlija rīkojumu Nr.391 "Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" ir piešķīris Satiksmes ministrijai 27 236 226 *euro*, tai skaitā: 14 225 226 *euro*, lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto izdevumu kompensēšanu par valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pasažieru pārvadājumiem, kurus veic saistībā ar sabiedrisko pakalpojumu līgumu, un 13 011 000 *euro*, lai veiktu avansa maksājumu normatīvajos aktos noteiktā valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

- Ministru kabinets ar 2020.gada 15.jūlija rīkojumu Nr.392 "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" pamatkapitāla palielināšanu" ir atbalstījis VAS "Latvijas dzelzceļš" pamatkapitāla palielināšanu, ieguldot tajā finanšu līdzekļus 32 422 016 *euro* apmērā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanai un attīstībai, kā arī finanšu situācijas stabilizēšanai nozarē. 2020.gada 27.augustā *Sabiedrības* akcionāru sapulce ar lēmumu Nr. A 1.1./4-4 nolēma palielināt *Sabiedrības* pamatkapitālu par 32 422 016 EUR, kā rezultātā palielinātais pamatkapitāls ir 289 142 391 EUR.

Arī 2021.gadā un 2022.gadā nepieciešams papildus paredzēt valsts līdzekļus dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanai un atjaunošanai.

4. PĒTNIECĪBAS DARBI UN ATTĪSTĪBAS PASĀKUMI

Apzinoties turpmāko gadu izaicinājumus kvalificēta darbaspēka piesaistes jomā, *Latvijas dzelzceļš* ne tikai attīsta *Sabiedrības* Mācību centra piedāvātās tālākizglītības iespējas, bet sadarbībā

ar Rīgas Tehnisko universitāti pēdējos gados ir ieviesis vairākas jaunas specializācijas dzelzceļa elektrosistēmu un dzelzceļa telekomunikāciju mācību programmās. Šo programmu apguve ļaus ne tikai attīstīt tehnoloģisko kapacitāti *Sabiedrībā* un *Koncernā*, bet arī nodrošināt nākotnes elektrificētās dzelzceļa infrastruktūras apkalpošanai nepieciešamos speciālistus.

5. FILIĀLES UN PĀRSTĀVNICĪBAS ĀRVALSTĪS

Kopš 2012.gada darbojas *Latvijas dzelzceļa* pārstāvniecība Krievijas galvaspilsētā Maskavā.

Kopš 2017.gada darbojas *Latvijas dzelzceļa* pārstāvniecība Baltkrievijas galvaspilsētā Minskā.

Sabiedrībai nav ārvalstu filiāļu.

6. NOTIKUMI PĒC 2020.GADA PĀRSKATA SASTĀDĪŠANAS DATUMA UN DARBĪBAS TURPINĀŠANA

2021.gada kravu pārvadājumu tendences, kā arī pašreizējie pasaules un reģiona ekonomiku potenciāli satricinošie notikumi, tostarp koronavīrusa COVID-19 pandēmija, liecina, ka situācija, kas saistīta ar kravu pārvadājumu apjomiem, būtiski neuzlabosies. Tādējādi, lai gan Latvijas tautsaimniecības interesēs dzelzceļa tīkla darbību nepieciešams saglabāt pilnā apmērā, neskatoties uz jau pagājušā gada nogalē uzsāktajiem striktajiem izmaksu optimizācijas un darbības efektivitātes palielināšanas pasākumiem, *Latvijas dzelzceļš* arī 2021.gadā nespēs īstenot finanšu līdzsvara nosacījumus, jo ieņēmumi ir samazinājušies tik būtiski, ka tie nesedz izmaksas, kuras jau šobrīd ir samazinātas iespējami zemākajā līmenī, vienlaikus neapdraudot dzelzceļa infrastruktūras kvalitāti un kustības drošību.

2021.gadā turpināsies jaunā *Koncerna* biznesa modeļa īstenošana. Pabeidzot darbu pie *Koncerna* jaunā biznesa modeļa un saskaņā ar Akcionāru 2020.gada 30.aprīļa sapulces protokola lēmumā

Nr. A 1.1/2-1 uzdoto, *Latvijas dzelzceļš* ir nodrošinājis *Sabiedrības* vidēja termiņa darbības stratēģijas līdz 2025.gadam izstrādi, par kuru ir saņemti atzinumi no Satiksmes ministrijas un Pārresoru koordinācijas centra. Notiek darbs pie minēto institūciju sniegto ieteikumu iestrādes stratēģijā.

Tādējādi *Latvijas dzelzceļa* vadība secina, ka finanšu pārskatu sagatavošanā ir piemērojams darbības turpināšanas princips, kas pamatots ar uzsāktu jaunā *Koncerna* biznesa modeļa īstenošanu, krīzes plāna un organizatorisko un tehnoloģisko procesu pārskatīšanu, kas rezultēsies izmaksu samazināšanā nākotnē, un nepieciešamā valsts līdzekļu finansējuma saņemšanu Daudzgaļu līguma ietvaros. *Sabiedrības* galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. Šī uzdevuma nodrošināšanai ir noslēgts Daudzgaļu līgums ar Satiksmes ministriju, kurā ir paredzēta kārtība finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

Tomēr joprojām pastāv nenoteiktība, kas sevī ietver:

- *Latvijas dzelzceļam* nepieciešamo papildu finanšu līdzekļu saņemšana un nenoteiktais saņemšanas laiks, lai kompensētu dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas pilnā apmērā sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai visa 2021.gada laikā saskaņā ar noslēgtā Daudzgaļu līguma prasībām.
- Valsts finansējuma saņemšana *Latvijas dzelzceļa* finanšu līdzsvara nodrošināšanai Daudzgaļu līguma ietvaros un finansējuma saņemšanas laiks.

Latvijas dzelzceļa finanšu pārskati ir sagatavoti, piemērojot darbības turpināšanas principu, un tajos nav veikti labojumi, tai skaitā aktīvu un saistību pārvērtēšana, kas varētu būt nepieciešami, ja pārskatu sagatavošanā netiktu piemērots darbības turpināšanas princips.

7. FINANSIĀLAIS REZULTĀTS

Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi - rezultāts ir 0 sakarā ar to, ka *Latvijas dzelzceļš* ir atzinis valsts finansējumu normatīvajos aktos noteiktā valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

8. PAZIŅOJUMS PAR VALDES ATBILDĪBU

Sabiedrības Valde (turpmāk tekstā – *Vadība*) ir atbildīga par *Sabiedrības* finanšu pārskata sagatavošanu.

VAS "Latvijas dzelzceļš" finanšu pārskats no 9. līdz 26. lapai ir sagatavots, pamatojoties uz grāmatvedības ierakstiem un attaisnojuma dokumentiem, un sniedz patiesu priekšstatu par *Sabiedrības* finansiālo stāvokli 2020.gada 31.decembrī, tās 2020.gada darbības rezultātiem un naudas plūsmām.

Iepriekš minētais finanšu pārskats ir sagatavots saskaņā ar ES apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (SFPS), balstoties uz uzņēmējdarbības turpināšanas principu. *Sabiedrības* finanšu pārskata sagatavošanas gaitā *Vadības* pieņemtie lēmumi un izdarītie novērtējumi ir bijuši piesardzīgi un pamatoti.

Sabiedrības *Vadība* ir atbildīga par atbilstošas uzskaites sistēmas nodrošināšanu, *Sabiedrības* aktīvu saglabāšanu, kā arī par krāpšanas un citu *Sabiedrībā* izdarītu pārkāpumu atklāšanu un novēršanu. *Vadība* ir atbildīga par Latvijas Republikas likumdošanas prasību izpildi.

Rīgā, 2021.gada 09. februārī

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes loceklis

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

Ē.Šmuksts

FINANŠU PĀRSKATS

APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS PAR 2020.GADU

(EUR)

	2020.GADA REZULTĀTS PIRMS FINANŠU LĪDZSVARA MAKSĀJUMIEM	2020	2019
Ieņēmumi	134 021 827	156 536 122	183 279 901
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	(178 575 705)	(178 575 705)	(200 252 878)
Bruto peļņa vai zaudējumi	(44 553 878)	(22 039 583)	(16 972 977)
Administrācijas izmaksas	(11 286 057)	(11 286 057)	(16 072 529)
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	28 404 763	28 404 763	23 985 722
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	(20 147 665)	(20 147 665)	(4 085 888)
Ieņēmumi no līdzdalības:	19 180 710	19 180 710	14 815 799
- meitas sabiedrību kapitālā	19 179 528	19 179 528	14 486 030
- citu sabiedrību kapitālā	1 182	1 182	329 769
Ieņēmumi no ieguldījumu vērtības samazinājuma korekcijas	7 561 000	7 561 000	-
Finanšu ieņēmumi	557 974	557 974	600 237
Finanšu izmaksas	(2 231 142)	(2 231 142)	(2 237 934)
Peļņa / (zaudējumi) pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	(22 514 295)	-	32 430
Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi)	(22 514 295)	-	32 430
Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi) un apvienotie ienākumi, kas attiecināmi uz akcionāriem	(22 514 295)	-	32 430

Pielikumi no 15. līdz 26. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, 2021.gada 09. februārī

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes loceklis

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

Ē.Šmuksts

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:

Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI 2020.GADA 31.DECEMBRĪ

AKTĪVI	31.12.2020.	31.12.2019.
<i>(EUR)</i>		
Ilgtermiņa ieguldījumi		
Pamatlīdzekļi	571 878 389	626 626 699
Tiesības lietot aktīvus	10 140 886	11 222 987
Nemateriālie ieguldījumi	1 127 980	1 557 634
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	5 487 499	771
Līdzdalība meitas sabiedrību kapitālā	121 982 718	114 421 718
Aizdevumi radniecīgajām sabiedrībām	38 811 049	43 637 613
Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi	84 108	84 108
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	749 512 629	797 551 530
Apgrozāmie līdzekļi		
Krājumi	6 932 327	11 772 866
Pircēju, pasūtītāju parādi un citi debitori	3 246 672	3 567 011
Radniecīgo sabiedrību parādi	11 199 307	10 015 924
Uzkrātie ieņēmumi	9 503 295	-
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	-	30 974
Nauda un naudas ekvivalenti	59 301 731	21 428 257
Apgrozāmie līdzekļi kopā	90 183 332	46 815 032
Aktīvi kopā	839 695 961	844 366 562

(turpinājums nākamajā lapā)

PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI 2020.GADA 31.DECEMBRĪ (TURPINĀJUMS)

PAŠĪVI	31.12.2020.	(EUR) 31.12.2019.
Pašu kapitāls un saistības		
Pašu kapitāls		
Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	289 142 391	256 720 375
Rezerves un nesadalītā peļņa	62 092 661	62 118 605
Pašu kapitāls kopā	351 235 052	318 838 980
Saistības		
Ilgtermiņa saistības		
Uzkrājumi	245 409	126 684
Aizņēmumi no kredītiestādēm	120 615 523	148 828 298
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	828 087	486 263
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	19 422 967	-
Nomas saistības	7 664 419	9 358 288
Nākamo periodu ieņēmumi	261 328 621	274 390 157
Ilgtermiņa saistības kopā	410 105 026	433 189 690
Īstermiņa saistības		
Aizņēmumi no kredītiestādēm	38 212 777	40 359 060
Uzkrājumi	3 299	1 858 218
Parādi piegādātājiem, darbuzņēmējiem un pārējie kreditori	14 923 707	17 207 561
Parādi radniecīgām sabiedrībām	2 137 377	2 851 741
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	760 059	5 566 204
Nomas saistības	2 562 751	2 425 509
Nākamo periodu ieņēmumi	19 755 913	22 069 599
Īstermiņa saistības kopā	78 355 883	92 337 892
Saistības kopā	488 460 909	525 527 582
Pašu kapitāls un saistības kopā	839 695 961	844 366 562

Pielikumi no 15. līdz 26. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, 2021.gada 09. februārī

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes loceklis

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

Ē.Šmuksts

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS

(EUR)

	PAMATKAPITĀLS	REZERVES	NESADALĪTĀ PEĻŅA	PAŠU KAPITĀLS KOPĀ
Par 2019.gadu				
Uz 01.01.2019.	256 720 375	34 294 995	27 791 180	318 806 550
Pārskata gada peļņa	-	-	32 430	32 430
Uz 31.12.2019.	256 720 375	34 294 995	27 823 610	318 838 980
Par 2020.gadu				
Uz 01.01.2020.	256 720 375	34 294 995	27 823 610	318 838 980
Peļņa ieskaitīta rezervēs	-	4 184 250	(4 184 250)	-
Maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu no 2019.gada peļņas	-	-	(25 944)	(25 944)
Pamatkapitāla palielināšana	32 422 016	-	-	32 422 016
Pārskata gada peļņa	-	-	-	-
Uz 31.12.2020.	289 142 391	38 479 245	23 613 416	351 235 052

Pielikumi no 15. līdz 26. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, 2021.gada 09. februārī

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes loceklis

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

Ē.Šmuksts

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS PAR 2020.GADU (PĒC NETIEŠĀS METODES)

	(EUR)	
	2020	2019
Pamatdarbības naudas plūsma		
Peļņa pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	-	32 430
Korekcijas:		
Pamatlīdzekļu nolietojums un citas vērtības samazinājuma korekcijas	48 332 129	31 147 909
Nemateriālo ieguldījumu amortizācija un citas vērtības samazinājuma korekcijas	537 968	540 987
Uzkrājumu veidošana	(1 736 194)	(1 638 028)
Zaudējumi no ārvalstu valūtas kursu svārstībām	14 460	1 105
Ieņēmumi no līdzdalības radniecīgo sabiedrību un citu sabiedrību pamatkapitālā	(19 180 710)	(14 815 799)
Ieņēmumi no ieguldījumu vērtības samazinājuma korekcijas	(7 561 000)	-
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	(557 974)	(600 237)
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	2 231 142	2 237 934
Peļņa pirms apgrozāmo līdzekļu un īstermiņa kreditoru atlikumu izmaiņu ietekmes korekcijām	22 079 821	16 906 301
Korekcijas:		
Nākamo periodu izdevumu un debitoru parādu atlikumu (pieaugums)/samazinājums	(9 334 169)	3 993 872
Krājumu atlikumu samazinājums/(pieaugums)	4 835 142	(4 689 278)
Piegādātājiem, darbuzņēmējiem un pārējiem kreditoriem maksājamo parādu atlikumu pieaugums/(samazinājums)	11 373 392	(14 597 940)
Bruto pamatdarbības naudas plūsma	28 954 186	1 612 955
Izdevumi procentu maksājumiem	(2 237 474)	(2 256 940)
Izdevumi uzņēmumu ienākuma nodokļa maksājumiem	-	(30 000)
Pamatdarbības neto naudas plūsma	26 716 712	(673 985)
Ieguldīšanas darbības naudas plūsma		
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegāde	(17 818 753)	(24 478 884)
Ieņēmumi no pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu pārdošanas	1 432 564	55 799
Saņemtās subsīdijas vai dotācijas	28	4 714 890
Izsniegtie aizdevumi	(512 512)	-
Ieņēmumi no aizdevumu atmaksas	19	4 323 745
Saņemtie procenti	551 816	620 964
Saņemtās dividendes	19 180 710	15 107 675
Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma	11 872 460	305 064

(turpinājums nākamajā lapā)

NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS PAR 2020.GADU (TURPINĀJUMS)

	2020	(EUR) 2019
Finansēšanas darbības naudas plūsma		
Pamatkapitāla palielināšana	32 422 016	-
Saņemtie aizņēmumi	10 000 647	23 778 000
Izdevumi aizņēmumu atmaksāšanai	(40 359 705)	(34 695 612)
Izdevumi nomāto pamatlīdzekļu izpirkumam	(2 751 911)	(2 082 842)
Izmaksātās dividendes	(25 944)	-
Finansēšanas darbības neto naudas plūsma	(714 897)	(13 000 454)
Valūtas kursu svārstību rezultāts	(801)	(27)
Naudas un tās ekvivalentu pieaugums/(samazinājums) pārskata gadā	37 873 474	(13 369 402)
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada sākumā	21 428 257	34 797 659
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada beigās	59 301 731	21 428 257

Pielikumi no 15. līdz 26. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, 2021.gada 02. februārī

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes loceklis

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

Ē.Šmuksts

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

FINANŠU PĀRSKATA PIELIKUMS

1. VISPĀRĪGĀ INFORMĀCIJA PAR SABIEDRĪBU

Sabiedrības nosaukums	LATVIJAS DZELZCEĻŠ
Sabiedrības juridiskais statuss	Valsts akciju sabiedrība
Adrese	Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1547
Vienotais reģistrācijas numurs	40003032065
Reģistrācijas datums Uzņēmumu reģistrā	01.10.1991.
Reģistrācijas datums Komercreģistrā	10.09.2004.
Reģistrācijas vieta	Rīga
Komersanta reģistrācijas apliecības izdošanas datums	10.09.2014.
Pamatdarbības veids (NACE 2. red.)	42.12 Dzelzceļu un metro būvniecība 52.21 Sauszemes transporta palīgdarbības
Akcionārs	Latvijas Republika (100%)
Kapitāla daļu turētājs	Latvijas Republikas Satiksmes ministrija Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1743
Pārraudzības institūcija	Sabiedrības padome
Padome	Jānis LANGE, padomes priekšsēdētājs no 02.02.2018. Aigars LAIZĀNS, padomes loceklis no 02.02.2018. Andris MALDUPS, padomes loceklis no 02.02.2018. Andris LIEPIŅŠ, padomes loceklis no 07.06.2019. Reinis CEPLIS, padomes loceklis no 07.06.2019.
Valde	Māris KLEINBERGS, valdes priekšsēdētājs Ēriks ŠMUKSTS, valdes loceklis Vita BALODE-ANDRŪSA, valdes loceklis no 01.06.2020. Andris LUBĀNS, valdes loceklis līdz 01.06.2020. Ainis STŪRMANIS, valdes loceklis līdz 13.03.2020.
Revidenta nosaukums, adrese un atbildīgais zvērinātais revidents	SIA "PricewaterhouseCoopers" vienotais reģ. Nr. 40003142793 LZRA komercsabiedrības licence Nr.5 Kr.Valdemāra iela 21-21 Rīga, LV-1010 Latvija Atbildīgā zvērinātā revidente Ilandra Lejiņa Sertifikāts Nr.168
Pārskata gads	2020.gada 1.janvāris – 2020.gada 31.decembris

2. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Finanšu pārskats atspoguļo *Latvijas dzelzceļa* kā atsevišķa uzņēmuma finanšu stāvokli. *Koncerna* (valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" un tās meitas sabiedrību) finanšu stāvoklis ir atspoguļots konsolidētajā finanšu pārskatā.

Finanšu pārskats aptver laika periodu no 2020.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim. Šo finanšu pārskatu publicēšanai ir apstiprinājusi *Sabiedrības Valde* 2021.gada _____. Finanšu pārskatu apstiprina akcionāru sapulce, kuru sasauc *Latvijas dzelzceļa Valde* pēc revidenta atzinuma un padomes ziņojuma saņemšanas.

2.1. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Šis finanšu pārskats ir sagatavots saskaņā ar ES apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (SFPS). Ņemot vērā ES apstiprināšanas procedūru, šajā pielikumā ir atspoguļoti arī standarti un interpretācijas, kas nav apstiprināti piemērošanai ES, jo šiem standartiem un interpretācijām var būt ietekme uz *Sabiedrības* finanšu pārskatiem nākamajos periodos, ja tie tiek apstiprināti.

Finanšu pārskats ir sagatavots, balstoties uz sākotnējo izmaksu uzskaites metodi un uzņēmējdarbības turpināšanas principu.

Starptautiskie finanšu pārskatu standarti prasa *Sabiedrības Vadībai* piemērot tādas pieņēmumus un spriedumus, sagatavojot finanšu pārskatus, kas ietekmē aktīvu un saistību vērtības, kā arī pārskata datumā atklājamo informāciju, kā arī pārskata periodā atzīto ieņēmumu un izdevumu summas. Faktiskie rezultāti var atšķirties no šīm aplēsēm. Izņemot zemāk minētās, nav citu jomu, kas prasītu nozīmīgu vai sarežģītu pieņēmumu izdarīšanu, vai jomu, kur izdarītie pieņēmumi un aplēses būtu nozīmīgas finanšu pārskatu kontekstā.

Pārskata gadā nav stājušies spēkā Starptautiskie finanšu pārskatu standarti, to grozījumi un to interpretāciju grozījumi, kuru ieviešanai bija būtiska ietekme uz *Sabiedrības* darbību.

Sabiedrības Vadība ir veikusi citu standartu un interpretāciju, kas stāsies spēkā, sākot ar 2021.gada 1.janvāri, ietekmes novērtējumu un nesagaida to būtisku ietekmi uz *Sabiedrības* finanšu pārskatiem.

2.2. ĀRVALSTU VALŪTAS PĀRVĒRTĒŠANA

Uzskaites un pārskatu valūta

Finanšu pārskatu posteņi tiek uzskaitīti tās ekonomiskās vides valūtā, kurā *Sabiedrība* darbojas (uzskaites valūta). Finanšu pārskatu posteņi ir uzrādīti Latvijas Republikas oficiālajā valūtā *euro* (EUR), kas ir *Sabiedrības* pārskatu valūta.

Darījumi un atlikumi ārvalstu valūtās

Visi darījumi ārvalstu valūtā tiek pārrēķināti *euro* pēc darījuma dienas sākumā spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas publicētā *euro* atsauces kursa. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtā pārskata gada pēdējā dienā finanšu pārskatā tiek norādīti, tos pārrēķinot *euro* saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu pēc Eiropas Centrālās bankas publicētā valūtas kursa, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās dienas beigās.

Valūtu kursa starpības, kas rodas no norēķiniem valūtās, tiek atzītas peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Ārvalstu valūtas kursi

ĀRVALSTU VALŪTA	EUR 31.12.2020.	EUR 31.12.2019.
USD	1.22710	1.12340
CHF	1.08020	1.08540
RUB	91.46710	69.95630

2.3. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI

Nemateriālie ieguldījumi galvenokārt sastāv no programmatūras licencēm. Sākotnēji tos atzīst iegādes izmaksās. Nemateriālajiem ieguldījumiem ir noteikts un ierobežots lietošanas laiks. Turpmāk nemateriālie ieguldījumi tiek uzrādīti iegādes vērtībā, atskaitot uzkrāto nolietojumu un zaudējumus no vērtības samazināšanās.

Turpmākās izmaksas tiek kapitalizētas, palielinot esošā nemateriālā ieguldījuma vērtību, vai atzītas kā atsevišķs nemateriāls ieguldījums tikai tad, ja no tām *Sabiedrībai* ir sagaidāmi nākotnes ekonomiskie labumi un šīs izmaksas ir iespējams ticami noteikt. Pārējās izmaksas tiek norakstītas peļņas vai zaudējumu pārskatā to rašanās brīdī.

Nemateriālajiem ieguldījumiem nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes, lai norakstītu to iegādes vērtību lietderīgās izmantošanas perioda laikā un to iekļauj attiecīgā perioda peļņas vai zaudējumu pārskatā. Pamatā nemateriālie ieguldījumi tiek nolietoti 5 gadu laikā.

2.4. PAMATLĪDZEKĻI

Pamatlīdzekļi tiek atzīti saskaņā ar iegādes izmaksu metodi, kā aprakstīts zemāk, atskaitot uzkrāto nolietojumu un jebkuru uzkrāto vērtību samazinājumu, ja tāds ir nepieciešams.

Iegādes izmaksās iekļauj uz pamatlīdzekļa iegādi tieši attiecināmās izmaksas. Pašu izveidoto pamatlīdzekļu vērtība sastāv no materiālu cenas un tiešajām darba izmaksām, kā arī jebkurām citām izmaksām, kas tieši saistāmas ar pamatlīdzekļa nodrošināšanu darba stāvoklī tam paredzētajam mērķim, un pamatlīdzekļu nojaukšanas un aizvešanas izmaksām un vietas, kur pamatlīdzeklim jāatrodas, atjaunošanu. Tādu datorprogrammu iegādes izmaksas, kas ir cieši saistītas ar iekārtas funkcionalitāti un nevar tikt no tās atdalītas, tiek kapitalizētas kā šo iekārtu sastāvdaļa.

Sabiedrība kapitalizē pamatlīdzekļus, kuru vērtība pārsniedz 300 *euro* un lietderīgās kalpošanas laiks pārsniedz vienu gadu. Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek kapitalizēti un atspoguļoti kā pamatlīdzekļi.

Ja atsevišķu pamatlīdzekļu sastāvdaļu lietderīgās kalpošanas laiki atšķiras, tie tiek uzskaitīti kā atsevišķas pamatlīdzekļu sastāvdaļas. Pamatlīdzekļu aplēstās atlikušās vērtības un lietderīgās kalpošanas laiki tiek pārskatīti un nepieciešamības gadījumā koriģēti katrā pārskata gada datumā.

Turpmākās izmaksas tiek iekļautas aktīva bilances vērtībā vai atzītas kā atsevišķs aktīvs tikai tad, kad pastāv liela varbūtība, ka ar šo posteni saistītie nākotnes saimnieciskie labumi ietilps *Sabiedrībā* un šī posteņa izmaksas var ticami noteikt. Pārējās pamatlīdzekļu kārtējā remonta un uzturēšanas izmaksas tiek iekļautas tā perioda peļņas vai zaudējumu pārskatā, kurā tās ir radušās.

Peļņa vai zaudējumi no pamatlīdzekļu izslēgšanas tiek aprēķināti kā starpība starp pamatlīdzekļa bilances vērtību un pārdošanas rezultātā gūtajiem ieņēmumiem un iekļauti attiecīgā perioda peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Gadījumos, kad kāda pamatlīdzekļa bilances vērtība ir augstāka par tā atgūstamo vērtību, attiecīgā pamatlīdzekļa vērtība tiek norakstīta līdz tā atgūstamajai vērtībai (skat. 3.pielikumu).

Nolietojums

Pamatlīdzekļu nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes, nolietojums tiek iekļauts peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek nolietoti īsākajā no nomas perioda vai līdzīga pamatlīdzekļa lietderīgās kalpošanas laika pēc likmēm, kas pielietotas kategorijai, kurā ietilpst ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos. Zemei nolietojums netiek aprēķināts.

Sabiedrības pamatlīdzekļiem pārskata perioda nolietojuma summa aprēķināta no katra pamatlīdzekļa atlikušās vērtības, piemērojot attiecīgajam pamatlīdzeklim noteikto kalpošanas laiku.

PAMATLĪDZEKĻI	KALPOŠANAS LAIKS
Ēkas un būves	10-130 gadi
Ilggadīgie stādījumi	40 gadi
Dzelzceļa ritošais sastāvs – vagoni tehnoloģiskām vajadzībām	22-40 gadi
Dzelzceļa ritošais sastāvs – lokomotīves, dīzeļvilcieni un tehnoloģiskās iekārtas	5-40 gadi
Sliežu ceļu mašīnas	30 gadi
Skaitļošanas iekārtas, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums	3-10 gadi
Pārējie pamatlīdzekļi	5-28 gadi

Nepabeigtā celtniecība

Aktīvi, kuri iegādes brīdī nav gatavi paredzētajam pielietojumam vai ir uzstādīšanas procesā, ir klasificēti kā "Nepabeigtās celtniecības objektu izmaksas". Nepabeigtās celtniecības objektu sākotnējā vērtība tiek palielināta perioda laikā par aizņēmumu izmaksām un citām tiešajām izmaksām, kas saistītas ar attiecīgo objektu līdz tā nodošanai ekspluatācijā. Attiecīgā pamatlīdzekļa sākotnējā vērtība netiek palielināta par aizņēmumu izmaksām periodos, kad netiek veikti aktīvi nepabeigtās celtniecības objekta attīstības darbi.

Brīdī, kad nepabeigtās celtniecības objekti ir gatavi savam paredzētajam pielietojumam, tie tiek pārklasificēti atbilstošā pamatlīdzekļu kategorijā un tiek uzsākta nolietojuma aprēķināšana. Nepabeigtās celtniecības objekti tiek regulāri novērtēti ar mērķi noteikt, vai tiem nav vērtības samazināšanās pazīmes.

2.5. MANTISKO UN NEMATERIĀLO AKTĪVU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS

Visiem *Sabiedrības* mantiskajiem un nemateriālajiem aktīviem ir noteikts lietderīgās izmantošanas periods (izņemot zemi un muzeja krājumus). Aktīvu, kas tiek pakļauti nolietojumam, vērtība tiek pārskatīta ikreiz, kad notikumi un apstākļi liecina par iespējamu to bilances vērtības neatgūstamību.

Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti vērtībā, kas ir starpība starp aktīva bilances vērtību un tā atgūstamo vērtību. Atgūstamā vērtība ir augstākā no attiecīgā aktīva patiesās vērtības, atskaitot pārdošanas izmaksas, un tā lietošanas vērtības. Lai noteiktu vērtības samazinājumu, aktīvi tiek sagrupēti, balstoties uz zemāko līmeni, kuram var identificēt naudas plūsmu (naudu ienesošās vienības). Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Zaudējumi no aktīvu vērtības samazināšanās, kas atzīti iepriekšējos periodos, tiek pārskatīti katrā bilances datumā, lai noteiktu, vai nepastāv pierādījumi tam, ka zaudējumi ir samazinājušies vai vairs nepastāv. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ, ja ir veiktas izmaiņas aplēsēs, kas izmantotas atgūstamās summas noteikšanai. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ vienīgi tadā apmērā, par cik attiecīgā aktīva bilances vērtība nepārsniedz to bilances vērtību, atskaitot nolietojumu, kura tiktu noteikta, ja zaudējumi no vērtības samazināšanās netiktu atzīti.

2.6. FINANŠU INSTRUMENTI

Finanšu instrumentu klasifikācija

Sabiedrības finanšu instrumenti sastāv no finanšu aktīviem (finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā un finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu peļņas vai zaudējumu pārskatā) un finanšu saistībām (finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā).

Parāda instrumentu klasifikācija ir atkarīga no *Sabiedrības* finanšu aktīvu vadības ieviestā biznesa modeļa, kā arī no tā, vai līgumiskās naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem (TPPM). Ja parāda instrumentu tur, lai iekasētu naudas plūsmas, to var uzskaitīt amortizētajā iegādes vērtībā, ja tas atbilst TPPM prasībām. Finanšu aktīvi, kuru naudas plūsmas neatbilst TPPM prasībām, jāvērtē PVPZA (piemēram, atvasinātie finanšu instrumenti). Iegūtie atvasinātie instrumenti netiek atdalīti no finanšu aktīviem, bet tos iekļaujot finanšu aktīvu sastāvā, tiek izvērtētas TPPM prasības.

Pašu kapitāla instrumentus vienmēr vērtē patiesajā vērtībā. Tomēr *Vadībai* ir iespēja izdarīt neatsaucamu izvēli uzrādīt patiesās vērtības izmaiņu pārējos ienākumos, ja instrumentu netur tirdzniecības nolūkā. Ja pašu kapitāla instrumentu tur tirdzniecībai, izmaiņas patiesajā vērtībā jāuzrāda peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Atzīšana un atzīšanas pārtraukšana

Finanšu aktīvus atzīst brīdī, kad *Sabiedrība* ir kļuvusi par līgumslēdzēju pusi un izpildījusi darījuma nosacījumus, t.i. tirdzniecības datumā.

Finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, kad *Sabiedrības* līgumsaistības uz finanšu aktīvu radīto naudas plūsmu izbeidzas vai, ja *Sabiedrība* nodod finanšu aktīvu citai pusei, vai arī nododot būtiskākos aktīva riskus un no aktīva saņemamo atlīdzību. Finanšu aktīvu iegādi un pārdošanu pamatdarbības ietvaros uzskaita tirdzniecības dienā, t.i., datumā, kad *Sabiedrība* nolēmj aktīvu nopirkt vai pārdot.

Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad saistības pamatā esošs pienākums tiek atsaukts, atcelts vai arī tam beidzas termiņš.

Novērtēšana

Sākotnējā atzīšanas brīdī finanšu instrumentus vērtē to patiesajā vērtībā. Finanšu aktīviem un finanšu saistībām amortizētajā iegādes vērtībā sākotnējās atzīšanas brīdī patieso vērtību koriģē par darījuma izmaksām, kas ir tieši attiecināmas uz šo finanšu instrumentu.

Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu peļņas vai zaudējumu pārskatā

Šajā kategorijā ietilpst *Sabiedrības* īpašumā esošie pašu kapitāla instrumenti, kas veido Pārējos vērtspapīrus un ieguldījumus. Šie ieguldījumi tiek uzrādīti ilgtermiņa aktīvu sastāvā, ja vien *Vadība* neplāno to pārdot 12 mēnešu laikā no pārskata gada dienas. Šo finanšu aktīvu patieso vērtību nosaka, balstoties uz *Sabiedrības Vadības* izdarītajām aplēsēm, kuru pamatā ir šo ieguldījumu finanšu informācija. Izmaiņas patiesajā vērtībā tiek atspoguļotas peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Dividendes no ieguldījumiem tiek atzītas peļņas vai zaudējumu pārskatā brīdī, kad *Sabiedrībai* rodas likumīgas tiesības uz tām.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ir parāda instrumenti ar fiksētu vai nosakāmu maksājumu grafiku, kuri netiek turēti tirdzniecībai un kuru nākotnes naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ietver Pircēju, pasūtītāju parādus un citus debitorus, kā arī Radniecīgo sabiedrību parādus un Naudu un naudas ekvivalentus. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificēti kā īstermiņa aktīvi, ja maksājuma termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tie tiek uzrādīti kā ilgtermiņa aktīvi. Īstermiņa debitoru parādi netiek diskontēti.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji tiek atzīti patiesajā vērtībā un turpmāk uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot efektīvo procentu likmju metodi, atskaitot uzkrājumus vērtības samazinājumam.

Nauda un naudas ekvivalenti

Nauda un naudas ekvivalenti sastāv no naudas kasē, norēķinu kontu atlikumiem un īstermiņa depozītiem ar sākotnējo termiņu, kas mazāks par 90 dienām, un īstermiņa augsti likvīdiem ieguldījumiem, kurus nepieciešamības gadījumā var viegli pārvērst naudā un kas nav pakļauti būtiskam vērtību izmaiņu riskam.

Vērtības samazinājums finanšu aktīviem amortizētajā iegādes vērtībā

Vērtības samazinājums tiek atzīts atbilstoši sagaidāmo kredītzaudējumu (SKZ, *expected credit loss*) modelim. Modelim ir trīs pakāpju pieeja, kas balstās uz izmaiņām finanšu aktīva kredīt kvalitātē, salīdzinot ar sākotnējo atzīšanu. *Sabiedrība* finanšu aktīva sākotnējās atzīšanas brīdī atzīst tūlītējos zaudējumus, kas ir vienādi ar 12 mēnešu SKZ, arī tad, ja finanšu aktīvi ir bez vērtības samazināšanās pazīmēm (pircēju un pasūtītāju parādiem atzīst to mūža SKZ). Notiekot būtiskam kredītriska pieaugumam, vērtības samazinājumu mēra, izmantojot aktīva mūža SKZ, nevis 12 mēnešu SKZ. Modelis iekļauj operacionālus atvieglojumus pircēju un pasūtītāju parādiem.

Sabiedrība ir piemērojusi 9.SFPS pieļautos operacionālos atvieglojumus attiecībā uz pircēju un pasūtītāju parādu vērtēšanu – pircēju un pasūtītāju parādus grupē pēc to kredīt kvalitātes un kavējuma dienām, piemērojot sagaidāmo kredītzaudējumu procentu katrai attiecīgajai grupai. SKZ likmes ir

aplēstas, ņemot vērā pēdējo trīs gadu maksājumu vēsturi, korigējot šo rādītāju ar mērķi ņemt vērā informāciju par tagadni un nākotnes prognozēm.

Saistīto pušu parādi, kā arī saistītajām pusēm izsniegtie aizdevumi tiek izdalīti atsevišķā grupā, kuras SKZ rēķina, ņemot vērā ne tikai pagātnes pieredzi, bet arī to galējā īpašnieka – Latvijas Republikas – kredītreitingu un nākotnes attīstības prognozes. Aizdevumi, kas izsniegti meitas sabiedrībām, tiek uzskatīti par aktīviem ar tādu kredītrisku, kas nav būtiski palielinājies kopš sākotnējās atzīšanas brīža, līdz ar to SKZ aprēķinā iekļauj nākamo 12 mēnešu laikā sagaidāmos kredītzaudējumus.

Uzkrājums vērtības samazinājumam tiek iekļauts atsevišķā uzkrājumu kontā un zaudējumi tiek atzīti peļņas vai zaudējumu pārskatā. Ja nākamajā periodā pēc vērtības samazināšanās atzīšanas zaudējumu summa samazinās un šis samazinājums var būt objektīvi saistīts ar notikumu pēc vērtības samazināšanās atzīšanas (piemēram, uzlabojas debitora kredītreitings), tad iepriekš atzīto zaudējumu no vērtības samazināšanās apvērse tiek atzīta peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu saistību amortizētajā iegādes vērtībā sastāvā tiek uzrādīti "Aizņēmumi no kredītiestādēm", "Citi aizņēmumi", "Parādi piegādātājiem un darbuizpildītājiem un pārējie kreditori", kā arī "Parādi radniecīgajām sabiedrībām".

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji atzīst to patiesajā vērtībā. Turpmākajos periodos finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek atspoguļotas amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificētas kā īstermiņa saistības, ja maksājums termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tās tiek uzrādītas kā ilgtermiņa saistības.

Aizņēmumi

Sākotnēji aizņēmumi tiek atzīti patiesajā vērtībā, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas. Turpmākajos periodos aizņēmumi tiek uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Starpība starp saņemto naudas līdzekļu apjomu, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas un aizņēmuma dzēšanas vērtību, tiek pakāpeniski ietverta peļņas vai zaudējumu pārskatā, izmantojot aizņēmuma efektīvo procentu likmi. Šī starpība tiek atzīta finanšu izmaksu sastāvā.

Aizņēmumi tiek klasificēti kā īstermiņa saistības, izņemot gadījumus, kad *Sabiedrībai* ir neatsaucamas tiesības atlikt saistību nokārtošanu uz vismaz 12 mēnešiem pēc bilances datuma.

Finanšu aktīvu un saistību savstarpējais ieskaits

Finanšu aktīvi un saistības tiek savstarpēji ieskaitīti un uzrādīti bilancē neto vērtībās, ja pastāv juridiskas tiesības šādu ieskaitu veikt, kā arī plānots veikt norēķinu pēc neto vērtībām vai arī nodot aktīvu un norēķināties par saistību vienlaicīgi.

2.7. KRĀJUMI

Krājumi tiek uzskaitīti zemākajā no pašizmaksas vai neto pārdošanas vērtības. Neto pārdošanas vērtību veido normālas *Sabiedrības* darbības gaitā noteiktā krājumu pārdošanas cena, atskaitot krājumu pabeigšanas un pārdošanas izmaksas. Iegādes vērtība tiek noteikta, izmantojot vidējo svērto krājumu novērtēšanas metodi kurināmajam un degvielai un FIFO (pirmais iekšā, pirmais ārā) metodi pārējām krājumu sastāvdaļām.

Nepieciešamības gadījumā novecojušo, lēna apgrozījuma vai bojāto krājumu vērtības samazinājumam tiek izveidoti uzkrājumi vērtības samazinājumam. Krājumiem, kas nav izmantoti ilgāk par gadu, tiek veidoti uzkrājumi 100% apjomā. Uzkrājumu summa tiek iekļauta peļņas vai zaudējumu pārskatā.

2.8. AKCIJU KAPITĀLS UN MAKSĀJUMI PAR VALSTS KAPITĀLA DAĻU IZMANTOŠANU (DIVIDENDES)

Sabiedrības akciju kapitālu veido parastās vārda akcijas. Visas *Sabiedrības* akcijas ir dematerializētas akcijas. Katras akcijas nominālvērtība ir viens *euro*.

Sabiedrības akcionāram izmaksājamās dividendes jeb maksājumi par valsts kapitāla daļu izmantošanu tiek atspoguļotas kā saistības finanšu pārskatos periodā, kurā *Sabiedrības* akcionārs apstiprina dividenžu apmēru.

2.9. PĀRĒJĀS REZERVES

Pēc katra gada pārskata apstiprināšanas akcionāru sapulce lemj par pārskata gada peļņas sadali. Daļu no *Sabiedrības* peļņas pēc nodokļu nomaksas, pamatojoties uz *Sabiedrības* akcionāru sapulces lēmumu, var ieskaitīt rezerves kapitālā. Šim nolūkam pašu kapitāla sastāvā ir izveidotas "Pārējās rezerves". Pārējo rezervju izmantošana un sadalīšana ir akcionāru sapulces kompetencē.

2.10. UZKRĀTĀS NEIZMANTOTO ATVAĻINĀJUMU IZMAKSAS

Uzkrātās neizmantoto atvaļinājumu izmaksas tiek aprēķinātas katram darbiniekam, reizinot neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu uz pārskata gada beigām ar dienas vidējo darba samaksu pārskata gada pēdējos sešos mēnešos un pieskaitot darba devēja daļu par sociālās apdrošināšanas iemaksām.

2.11. UZKRĀJUMI

Uzkrājumi tiek atzīti, kad *Sabiedrībai* pagātnes notikumu rezultātā ir radušās juridiskas vai prakses radītas saistības, un ir paredzams, ka šo saistību izpildei būs nepieciešama ekonomiskos labumus ietverošu resursu aizplūšana no *Sabiedrības*, un saistību apjomu iespējams pietiekami ticami novērtēt.

Ja *Sabiedrība* paredz, ka uzkrājumu izveidošanai nepieciešamie izdevumi tiks dalēji vai pilnībā atmaksāti, šo izdevumu atmaksa tiek atzīta kā atsevišķs aktīvs tikai un vienīgi tad, kad ir praktiski skaidrs, ka šie izdevumi patiešām tiks atmaksāti. Ar jebkādu uzkrājumu saistītās izmaksas peļņas vai zaudējumu pārskatā tiek atspoguļotas, atskaitot summas, kas ir atgūtas.

2.12. UZŅĒMUMU IENĀKUMA NODOKLIS

Uzņēmumu ienākuma nodoklis tiek aprēķināts saskaņā ar tiesību aktiem, kas ir spēkā pārskata perioda beigās. Spēkā esošie tiesību akti nosaka 20 procentu nodokļa likmi no aprēķinātās ar nodokli apliekamās bāzes, kura pirms nodokļa likmes piemērošanas dalīta ar koeficientu 0,8. Uzņēmumu ienākuma nodoklis, kas aprēķināts no peļņas sadales dividendēs, tiek uzrādīts peļņas vai zaudējumu aprēķinā atsevišķi, bet pārējos gadījumos - pie pārējās saimnieciskās darbības izmaksām.

2.13. IEŅĒMUMU ATZĪŠANA

Ieņēmumi ir atlīdzība, kuru saņem pamatdarbības veikšanas rezultātā. Ieņēmumus mēra līgumā noteiktās darījuma cenas apmērā. Darījuma cena ir summa, kuru *Sabiedrība* sagaida saņemt pēc kontroles nodošanas par precēm vai pakalpojumiem, izņemot trešo pušu vārdā iekasētās summas (piemēram, pievienotās vērtības nodokli). Darījuma cena tiek samazināta par piešķirtajām atlaidēm vai cita veida labumiem, kuri tiek piešķirti pircējam. Specifiski kritēriji *Sabiedrības* ieņēmumu atzīšanai katram no ieņēmumu veidiem minēti zemāk.

Sabiedrībai nav tādu līgumu ar klientu, kuru ietvaros būtu paredzēts norēķinu periods vairāk kā viens gads, līdz ar to *Sabiedrība* neveic korekcijas, lai atspoguļotu naudas vērtības izmaiņas laika gaitā. Turklāt, norēķinos nav paredzēta mainīgā atlīdzība.

Ieņēmumi no preču pārdošanas tiek atzīti kontroles nodošanas brīdī, t.i., brīdī, kad *Sabiedrība* attiecīgo preci ir piegādājusi klientam un tas ir preci akceptējis, kā arī ir ticams, ka debitora parāds ir atgūstams.

Ieņēmumi no pakalpojumu sniegšanas tiek atzīti tajā finanšu periodā, kad pakalpojumi tika sniegti, ņemot vērā kopējo sniegtā pakalpojuma attiecību pret kopējo līgumā noteikto pakalpojumu, ja piemērojams.

Sabiedrība sniedz šādus pakalpojumus (kas pārsvarā tiek atzīti saskaņā ar 15.SFPS):

- **Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pakalpojumi** - nodrošina piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai un to infrastruktūras pārvaldītājs bez diskriminācijas sniedz visiem pārvadātājiem. *Latvijas dzelzceļš* sniedz publiskās lietošanas dzelzceļa minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa pakalpojumu par piekļuvi publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalpes vietām (minimālais piekļuves pakalpojumu komplekss), un apkalpes vietu uzturēšanas pakalpojumu. Minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa pakalpojumi tiek sniegti no 2019.gada 1.jūlija atbilstoši Komisijas Īstenošanas 2015.gada 12.jūnija regulai (ES) 2015/909 par kārtību, kā aprēķināt izmaksas, kas tieši radušās, sniedzot vilcienu satiksmes pakalpojumus. *Sabiedrībai* ir piešķirts valsts budžeta finansējums finanšu līdzsvara nodrošināšanai publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam. Par saņemtās dotācijas apmēru (neieskaitot PVN) ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, bet ne vairāk kā saņemtā finansējuma apmērā.
- **Apkalpes vietu uzturēšanas pakalpojumi** – pasažieru staciju un pieturas punktu uzturēšanas pakalpojumi. *Sabiedrībai* ir piešķirts valsts budžeta finansējums par neizmantoto apkalpes vietu uzturēšanu. Par saņemtās dotācijas apmēru (neieskaitot PVN) ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, bet ne vairāk kā saņemtā finansējuma apmērā.
- **Infrastruktūras pārvaldītāja papildpakalpojumi** - kravas vagonu apstrāde, veicot vai neveicot vilcienu formēšanu, vagonu tehniskā apkope un apskate. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Nomas pakalpojumi** - *Sabiedrība* ēkas, būves, zemi un pārējos pamatlīdzekļus, kuri nav nepieciešami savas darbības veikšanai, pirmkārt, iznomā pārvadātājiem un citām ar dzelzceļa sistēmas darbību saistītajām uzņēmēj-sabiedrībām un iestādēm. Neizmantoto platību, kas atrodas dzelzceļa infrastruktūras objektos, iznomāšana ārējiem klientiem samazina pamatpakalpojuma pašizmaksu. Rezultātā palielinās pamatpakalpojuma konkurētspēja, kā arī paaugstinās objektu izmantošanas efektivitāte. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti. Ieņēmumi no nomas pakalpojumiem tiek atzīti saskaņā ar 16.SFPS.
- **Elektroenerģijas realizācijas pakalpojumi** - elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumu sniegšana fiziskajām, juridiskajām personām, atkarīgajām meitas sabiedrībām un elektroenerģijas iepirkums pasažieru vilcienu elektrovilcei. Elektroenerģijas sadales (vilces apakšstaciju un kontakttīklu) izmaksas pasažieru vilcienu vilces vajadzībām ir iekļautas maksā par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pārvadājumu izmantošanu un šajā pakalpojumā neietilpst. Elektroenerģijas patērētājiem *Latvijas dzelzceļš* sniedz elektroenerģijas realizācijas pakalpojumus, pildot saistības, ko nosaka “*Elektroenerģijas tirgus likums*”, likums “*Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem*” un Ministru kabineta noteikumi Nr. 50 “*Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi*”. *Latvijas dzelzceļš* darbojas kā primārais pakalpojumu sniedzējs, tādējādi ieņēmumi un izmaksas tiek atzīti bruto vērtībā. Ieņēmumi tiek aprēķināti, reizinot tarifu ar patērēto kilovatstundu skaitu, un tiek atzīti periodā, kad patēriņš veikts.
- **Principāla pakalpojumi** ietver ieviešanas kopsavilkuma deklarācijas iesniegšanu, muitas procedūras – tranzīts - noformēšanu, pagaidu uzglabāšanu. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Elektronisko sakaru pakalpojumi** – datu un elektronisko ziņojumu pārraides pakalpojumi, nomāto līniju pakalpojumi, piekļuves elektronisko sakaru tīkla infrastruktūrai pakalpojumi. Ieņēmumi tiek atzīti pēc faktiskās tīkla izmantošanas attiecīgajā pārskata periodā.
- **Informācijas tehnoloģiju pakalpojumi** - ietver pakalpojumus, kas saistīti ar kravu un pasažieru pārvadājumu informācijas sistēmām, vilcienu kustību, kā arī biznesa atbalsta, kontroles un vadības informācijas sistēmām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Citi pakalpojumi** – šajos pakalpojumos ietilpst vadības pakalpojumi atkarīgajām sabiedrībām, pašu ražotās siltumenerģijas pārdošana, apsaimniekošanas pakalpojumi un

dažādi citi neliela apjoma pakalpojumi juridiskām un fiziskām personām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

Procentu ienākumi

Procentu ienākumi tiek atzīti pēc uzkrājumu metodes, pielietojot efektīvo procentu likmi. Procentu ienākumi no naudas un naudas ekvivalentiem tiek klasificēti kā finanšu ienākumi.

Ienākumi no soda naudām

Ievērojot piesardzības principu, līgumsodus, t.sk. nokavējuma naudu par kavētiem norēķiniem, ieņēmumos atzīst tikai pēc to saņemšanas.

Ienākumi no dividendēm

Ienākumi no dividendēm tiek atzīti, kad rodas likumīgas tiesības uz tām.

2.14. NOMAS LĪGUMI

Klasifikācija

Līguma noslēgšanas brīdī *Sabiedrība* izvērtē, vai līgums ir noma vai ietver nomu. Līgums ir noma vai ietver nomu, ja līgums piešķir tiesības kontrolēt identificējama aktīva izmantošanu noteiktu laika periodu apmaiņā pret atlīdzību. Lai izvērtētu, vai līgums ir noma vai ietver nomu, *Sabiedrība* izvērtē, vai:

- Līgums paredz identificējamā aktīva izmantošanu – aktīvs var tikt norādīts tieši vai netieši un tam ir jābūt fiziski nošķiramam vai jāatspoguļo visu aktīva kapacitāti no fiziski nošķirama aktīva. Ja piegādātājam ir nozīmīgas tiesības aizstāt aktīvu, aktīvs nav identificējams;
- *Sabiedrībai* ir tiesības gūt visus saimnieciskos labumus no identificējamā aktīva izmantošanas visā tā lietošanas periodā;
- *Sabiedrībai* ir tiesības noteikt identificējamā aktīva izmantošanas veidu. *Sabiedrībai* ir tiesības noteikt izmantošanas veidu, kad tā var pieņemt lēmumu par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots. Gadījumos, kad attiecīgi lēmumi par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiek izmantots, ir iepriekš noteikti, *Sabiedrībai* ir jāvērtē, vai tai ir tiesības darboties ar aktīvu vai norīkot darbošanos ar aktīvu noteiktā veidā, vai *Sabiedrība* ir paredzējusi aktīva lietošanu tādā veidā, kas iepriekš nosaka to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots.

Līguma, kas ietver nomas sastāvdaļu vai vairākas nomas sastāvdaļas, sākotnējā novērtēšanā vai atkārtotas novērtēšanas gadījumā *Sabiedrība* attiecina uz katru nomas sastāvdaļu to relatīvo atsevišķo cenu.

Nomnieks

Noma tiek atzīta kā tiesības izmantot aktīvu un tam atbilstošās nomas saistības datumā, kad nomātais aktīvs ir pieejams *Sabiedrībai* lietošanā. Tiesību izmantot aktīvu izmaksas veido:

- nomas saistību sākotnējā novērtējuma summas;
- jebkuri nomas maksājumi, kas izdarīti sākuma datumā vai pirms tā, atskaitot saņemtos nomas veicināšanas maksājumus;
- jebkuras sākotnējās tiešās izmaksas.

Tiesības izmantot aktīvu tiek amortizētas pēc lineārās metodes no sākuma datuma līdz pamatā esošā aktīva lietderīgās lietošanas laika beigām. Nolietojums tiek rēķināts pēc lineārās metodes no nomas sākuma datuma līdz nomas termiņa beigām, ja vien nav plānots aktīvu izpirkt. Tiesības izmantot aktīvu periodiski tiek samazinātas par zaudējumiem no vērtības samazināšanās, ja tādi ir, un koriģētas, ņemot vērā nomas saistību pārvērtēšanu.

Aktīvi un saistības, kas izriet no nomas, to sākotnējās piemērošanas datumā tiek novērtēti atlikušo nomas maksājumu pašreizējā vērtībā, kas diskontēta, izmantojot *Sabiedrības* salīdzināmo procentu likmi. Nomā saistībās iekļauj šādu nomas maksājumu patreizējo vērtību:

- fiksēti nomas maksājumi (ieskaitot pēc būtības fiksētos nomas maksājumus), atskaitot nomas veicināšanas maksājumus;
- mainīgie nomas maksājumi, kas ir atkarīgi no indeksa vai likmes;
- maksājumi, kas jāveic nomniekam saskaņā ar atlikušās vērtības garantijām;

- pirkšanas iespējas izmantošanas cena, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka nomnieks izmantos šo iespēju, un
- soda naudas maksājumi par nomas izbeigšanu, ja nomas termiņš atspoguļo to, ka nomnieks izmanto iespēju izbeigt nomu.

Nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, ja mainās nākotnes nomas maksājumi, jo ir mainījies indekss vai likme, ko lieto šo maksājumu noteikšanai, ja mainās *Sabiedrības* aplēse par paredzamo maksājumu apmēru, vai, ja *Sabiedrība* maina savu izvērtējumu par pirkšanas iespējas izmantošanu, nomas termiņa pagarināšanu vai izbeigšanu. Kad nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, attiecīga korekcija tiek veikta lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtībā vai atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā, ja lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtība samazinās līdz nullei.

Katrs nomas maksājums tiek sadalīts starp nomas saistībām un procentu izdevumiem par nomas saistībām. Nomas saistību procentu izdevumi tiek atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā nomas periodā, lai veidotu konstantu periodisku procentu likmi atlikušajai nomas saistībai katrā periodā.

Īstermiņa noma un noma, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību

Nomas maksājumi, kas saistīti ar īstermiņa nomu vai nomu, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību, tiek atzīti kā izdevumi pēc lineārās metodes peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Īstermiņa noma ir noma, kuras nomas termiņš sākuma datumā ir 12 mēneši vai mazāk.

Apakšnomas darījumu uzskaitē (*Sabiedrība* ir iznomātājs)

Gadījumā, ja saskaņā ar līgumu *Sabiedrība* ir iznomātājs, bet daļa no nomas objektiem tiek nodota tālāk nomā, veidojas apakšnomas darījums. Katrs apakšnomas darījums tiek izvērtēts pēc tā atbilstības finanšu vai operatīvās nomas definīcijai, izvērtējumu veicot attiecībā uz tiesībām lietot aktīvu. Uzskaitē tiek veikta atbilstoši noteiktajam apakšnomas veidam – *Sabiedrība* ir iznomātājs uz operatīvās nomas nosacījumiem vai *Sabiedrība* ir iznomātājs uz finanšu nomas nosacījumiem. Gadījumā, ja apakšnoma ir finanšu noma, tā tiek uzskaitīta atsevišķi kā nomas debitors. Neto ieskaits ar saistību netiek veikts.

Apakšnomas darījumu uzskaitē:

- *Sabiedrība* kā starpposma iznomātājs samazina "tiesības lietot aktīvu", veidojot "finanšu nomas debitora parādu" par šo daļu, neatzīstot nomas ieņēmumus no apakšnomas, bet aprēķina procentu ieņēmumus no "finanšu nomas debitora parāda";
- Apakšnomas termiņa laikā *Sabiedrība* kā starpposma iznomātājs atzīst nolietojuma izmaksas "tiesībām lietot aktīvu" tiktāl, cik attiecas uz to "tiesību lietot aktīvu" daļu, kas nav nodota apakšnomā, bet atzīst procentu izmaksas par nomas saistībām pilnā apmērā.

2.15. VALSTS LĪDZFINANSĒJUMS UN ES LĪDZEKĻI

Valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek atzīti to patiesajā vērtībā brīdī, kad ir pietiekama pārlicība par to saņemšanu un var ticami apgalvot, ka *Sabiedrība* būs spējīga pildīt visus ar šo līdzekļu saņemšanu saistītos noteikumus.

Uz aktīviem (pamatlīdzekļiem) attiecināmais valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek uzrādīti bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi" un periodiski atzīti peļņas vai zaudējumu pārskatā proporcionāli attiecīgo aktīvu (pamatlīdzekļu) nolietojumam to lietderīgās izmantošanas laikā.

Ņemot vērā Daudzgaļu līguma nosacījumus, *Sabiedrība* ir uzrādījusi Apvienoto ienākumu pārskatā kolonnā "2020. gada rezultāts pirms finanšu līdzsvara maksājumiem". Lai arī šāda rādītāja uzrādīšanu neparedz SFPS, ne-SFPS rādītājs uzrādīts finanšu pārskatā, lai nodrošinātu lasītājiem skaidru priekšstatu par *Sabiedrības* finansiālo stāvokli bez finanšu līdzsvara maksājumu saņemšanas.

2.16. SAISTĪTĀS PUSES

Par saistītajām pusēm tiek uzskatīti valsts, *Sabiedrības* Padomes un Valdes locekļi, viņu tuvi ģimenes locekļi un sabiedrības, kurās minētajām personām ir kontrole vai būtiska ietekme.

2.17. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA

Finanšu pārskatā tiek atspoguļoti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas sniedz papildu informāciju par *Sabiedrības* finansiālo stāvokli bilances sagatavošanas datumā (korģējošie notikumi). Ja notikumi pēc pārskata gada beigām nav korģējoši, tie tiek atspoguļoti finanšu pārskata pielikumos tikai tad, ja tie ir būtiski.

2.18. DARBINIEKU LABUMI

Sociālās apdrošināšanas un pensiju plāna iemaksas

Sabiedrība veic sociālās apdrošināšanas maksājumus valsts pensiju apdrošināšanai valsts fondēto pensiju shēmā saskaņā ar Latvijas tiesību aktiem. Valsts fondēto pensiju shēma ir fiksētu iemaksu pensiju plāns, saskaņā ar kuru *Sabiedrībai* jāveic likumā noteikta apjoma maksājumi. *Sabiedrībai* nerodas papildu juridiskas vai prakses radītas saistības veikt papildu maksājumus, ja valsts fondēto pensiju shēma nevar nokārtot savas saistības pret darbiniekiem. Sociālās apdrošināšanas iemaksas tiek atzītas kā izmaksas, izmantojot uzkrājumu principu, un ir iekļautas darbinieku izmaksās. Saskaņā ar Ministru kabineta 19.12.2017. noteikumiem Nr.786 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem" 2020.gadā 69,82% valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām tiek iemaksātas, lai finansētu valsts noteikto iemaksu pensiju sistēmu.

2.19. IEGULDĪJUMI MEITAS SABIEDRĪBU KAPITĀLOS

Ieguldījumi meitas sabiedrību kapitālos tiek uzskaitīti to iegādes vērtībā, no kuras atskaitīti zaudējumi no vērtības samazināšanās.

Sabiedrība atzīst ienākumus tikai tad, ja tā no savas meitas sabiedrības saņem pēc iegādes datuma radušās peļņas daļu. Saņemtās summas, kas pārsniedz šo peļņu, uzskata par ieguldījuma atgūšanu un grāmato kā ieguldījuma iegādes vērtības samazinājumu.

Ja pastāv objektīvi pierādījumi tam, ka ieguldījuma meitas sabiedrībās bilances vērtība ir samazinājusies, tad zaudējumus no vērtības samazināšanās aprēķina kā starpību starp ieguldījuma bilances vērtību un tā atgūstamo vērtību. Zaudējumi no ieguldījuma vērtības samazināšanās var tikt apvērsti, ja pēc tam, kad pēdējo reizi tika atzīti zaudējumi no vērtības samazināšanās, ir mainījūsās aplēses, kas tika izmantotas vērtības samazinājuma noteikšanai.

3. BŪTISKI PIEŅĒMUMI UN SPRIEDUMI

Lai sagatavotu finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS, nepieciešams izdarīt būtiskus pieņēmumus. Tāpat, sagatavojot pārskatus, *Vadībai* ir nepieciešams izdarīt pieņēmumus un spriedumus, piemērojot *Sabiedrības* izvēlēto uzskaites politiku.

Finanšu pārskatu sagatavošana, izmantojot SFPS, prasa izmantot aplēses un pieņēmumus, kas ietekmē finanšu pārskatos uzrādīto aktīvu un saistību vērtības un pielikumos sniegto informāciju finanšu pārskatu datumā, kā arī pārskata periodā atzītos ieņēmumus un izdevumus. Faktiskie rezultāti var atšķirties no šīm aplēsēm. Jomas, kuras vairāk var ietekmēt pieņēmumi, ir *Vadības* pieņēmumi un aprēķini, nosakot aktīvu atgūstamo vērtību un uzkrājumu lielumu, kā aprakstīts zemāk.

Pamatlīdzekļu lietderīgās kalpošanas periods

Katrā pārskata perioda beigu datumā *Sabiedrība* izvērtē tās pamatlīdzekļu atlikušo lietderīgās kalpošanas periodu. Balstoties uz pēdējiem *Sabiedrības* Finanšu direkcijas veiktiem novērtējumiem, esošais lietderīgās kalpošanas laiks ir atbilstošs *Sabiedrības* pamatlīdzekļu faktiskās izmantošanas laikam.

Uzkrājumi

Novērtējot uzkrājumu apjomu, *Vadība* balstās uz aplēsēm par iespējamo saistību apjomu, kā arī termiņu, kurā saistības varētu realizēties. Gadījumā, ja šie notikumi nerealizējas vai realizējas citādāk, faktisko izmaksu apjoms var atšķirties no aplēstā. Detalizētāka informācija par pieņēmumiem attiecībā uz uzkrājumiem sniegta 26.pielikumā.

Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums

Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums atzīts saimnieciskajā darbībā neizmantotiem pamatlīdzekļiem, kā arī tādiem aktīviem, kuriem nākotnes sagaidāmie saimnieciskie labumi ir būtiski zemāki nekā to bilances vērtība. Nozīmīgākā vērtības samazinājuma summa atzīta attiecībā uz ēkām, būvēm un sliežu ceļiem, pamatojoties uz nākotnes naudas plūsmām no šo pamatlīdzekļu izmantošanas pakalpojumu sniegšanā. Nākotnes paredzamās naudas plūsmas noteiktas, balstoties uz 2020. gada faktiskajiem rādītājiem, ekstrapolējot tos uz nākošajiem 10 gadiem. 10 gadu aprēķina periods ņemts infrastruktūras pārvadātāja aktīvu specifikas dēļ – tie ir ilgtermiņa aktīvi, kuri atdevi sniedz ilgstošā laika periodā.

Diskontējot nākotnes plānotās naudas plūsmas, piemērota 2.54% vidēji svērtā kapitāla cena, kas noteikta kā infrastruktūras pārvaldītājam atbilstoša vidēji svērtā kapitāla cena.

Rīgā, 2021.gada 09. februārī

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes loceklis

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

Ē.Šmuksts

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne